

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ V ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ,
АСПРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 20-21 квітня 2017 року)

**Суми
2017**

відмінкові та фонетичні варіанти (Жовтень ходить по краю та виганяє птиць із гаю – Жовтень ходить по краю та гонить птиці з гаю [3, 88]); пунктуаційні, словотвірні, фонетичні варіанти, зміна порядку слів: (Кагла взимку служить, а тїнь – влітку – Кагля узимі, а тїнь служить у літі [3, 84]) тощо.

Отже в аналізованих конструкціях частіше зустрічається лексична та граматична варіація. Частка комбінованих варіантів також є досить значною. На нашу думку, такі варіанти являють собою один із найпродуктивніших шляхів поповнення пареміологічного фонду мови.

Література

1. Дуденко О. В. Номінативна та комунікативна природа українських паремій.: дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук. : спец. 10.02.01 “Українська мова” / О.В. Дуденко. – Умань : Уманський держ. педагогічний ун-т ім. Павла Тичини, 2002. – 218 с.
2. Номис М.Т. Українські приказки, прислів'я та таке інше / М.Т. Номис. – К.: Либідь, 1993. – 768 с.
3. Пазяк М.М. Прислів'я та приказки: Природа. Господарська діяльність / М.М. Пазяк. – К. : Наукова думка, 1989. – 480 с. – с. 86.
4. Прислів'я та приказки [Електронний ресурс] // Українські традиції. – Режим доступу: <http://traditions.org.ua/usna-narodna-tvorchist/prysliviata-rykazky>.
5. Ужченко В. Д. Ужченко Д. В. Фразеологія сучасної української мови : [навч. посібн.] / В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко – Луганськ : Альма-матер, 2005.-400 с.

ІНТРАПРОФЕСІЙНЕ НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ КОМУНІКАТИВНЕ ПОЛЕ ХІРУРГА М. ПИРОГОВА

Яременко Л. М. – *ст. викладач кафедри
журналістики та філології*
Рошупкін А. А. – *студ. групи ЛС-601
Медінституту СумДУ*

Сучасна професійна мова медика – це багатозаровий соціальний варіант української літературної мови, що органічно поєднує наукову мову, інтрапрофесійну розмовну мову, мову практики (клінік, шпиталів), основи культури якої закладали найкращі її провідники – лікарі двох останніх століть. Серед яких Микола

Іванович Пирогов – хірург-новатор, дослідник, винахідник, основоположник топографічної (льодової) анатомії, автор першого анатомічного атласу *«Топографічна анатомія, ілюстрована розрізами, проведеними через заморожене тіло людини в трьох напрямках»* (1852-1859 рр.). Вибір медицини М. Пироговим як справи життя (*ще у дитинстві*) був зумовлений спілкуванням з дійсно світилами медицини початку ХІХ ст. – анатомом і фізіологом Є. О. Мухіним, мікробіологом А. М. Клаусом, фітотерапевтом Г. М. Березкіним; став студентом медичного факультету у 14 років [1]. Тому об'єктом нашого дослідження і стала інтрапрофесійна комунікація хірурга, визначення її окремих аспектів, важливих для студентів-першокурсників, що роблять перші кроки у медицині, опануванні медичної термінології.

М. І. Пирогов упродовж життя сповідував принцип – *«Усі, хто готується бути корисними громадянами, мають спочатку навчитися бути людьми»* – *«Medice, cura te ipsam»* (Лікарю, вилікуй себе сам). Деонтологічні принципи надання допомоги, увага до пацієнтів обумовлювали його пошуки у медицині – його легендарна швидкість у проведенні операцій (так ліпотомію (видалення каменів) він робив за 2 хвилини) за відсутності наркозу була рятівною для хворого. Самовіддана праця М. Пирогова вселяла надію у поранених. Сестра милосердя писала: *«Однажды на перевязочный пункт несли на носилках солдата без головы; доктор стоял в дверях, махал руками и кричал солдатам: "Куда несете? Ведь видите, что он без головы". "Ничего, ваше благородие, – отвечали солдаты, – голову несут за нами; господин Пирогов как-нибудь привяжет, авось еще пригодится наш брат-солдат"...* [2]

Зорієнтованість на професію розширювала обрії інтерпрофесійного спілкування лікаря-хірурга. Так робота скульптора у майстерні по сусідству навела його на ідею використання гіпсової пов'язки для лікування переломів кісток замість введеної ним на початку крохмальної – невдовзі хірурги Європи почали користуватися цим методом.

Сьогодні наукова складова інтрапрофесійного спілкування лікарів неможлива без анатомічного атласу М. І. Пирогова, що став незамінним керівництвом для лікарів-хірургів. З його появою лікарям відкрилося істинне положення органів людини, що значно спростило у подальшому більшість операцій. Автор писав : *«Господствующая мысль моего труда проста. Она состоит в том, чтоб посредством*

значительного холода, равняющегося не менее как 15°, довести все мягкие части трупа до плотности твердого дерева. Мне представилась возможность посредством заморозжения изучить положение, форму и связь органов, не распиливая их в различных направлениях, а обнажая их на заморозенном трупе, подобно тому, как это делается и обыкновенным способом» [3]. Принагідно слід згадати і його перше наукове дослідження 1829 р. «Що спостерігається при перев'язуванні великої артерії», відзначене золотою медаллю, а наукова робота «Хірургічна анатомія артеріальних стволів і фасцій» (1837) започаткувала розвиток судинної хірургії і вивела М. Пирогова в ряд найкращих анатомів світу.

Досвідчений хірург – фундатор військово-польової хірургії як науки розробив методи боротьби з інфекціями, що виникають внаслідок поранень (збудники інфекцій мали назву у ті часи *міазми*). М. Пирогов уперше використав хлорну воду в якості знезаражувального засобу, а в хірургічній клініці – настоянку йоду - дорогої у той час ліки, - запропонував обов'язкове використання антисептиків в умовах польових шпиталів.

Фундаментальним підґрунтям цієї галузі медицини є вчення про медичне сортування поранених під час війни або *«травматичної епідемії»* чи збройних конфліктів: медична допомога на війні повинна бути такою ж організованою, як раціональні протиепідемічні заходи. І далі: *«Я переконаний з досвіду, щодо досягнення благих результатів у військово-польових шпиталях необхідна не стільки наукова хірургія і лікарське мистецтво, скільки ділова і добре організована адміністрація. Без розпорядчої та правильної адміністрації немає користі і від великого числа лікарів»* [3].

У 1854 р. під час оборони Севастополя М. І. Пирогов добровільно поїхав на фронт. Завдяки його зусиллям уперше в історії Росії на фронті і в тилу почала застосовуватися праця медичних сестер милосердя. Організував їх підготовку і залучив до роботи в Севастополі у облозі. У листах читаємо: *«Они(медичні сестри) день и ночь попеременно бывають в госпиталях, помогают при перевязке, бывають и при операциях, раздают больным чай и вино, и наблюдают за служителями и за смотрителями и даже за врачами. Присутствие женщины, опрятно одетой и с участием помогающей, оживляет плачевную юдоль страданий и бедствий»*[3].

Наукова мова не могла не перерости в мовну майстерність: медицина і слово ідуть поруч. Думки Людини та професіонала, педагога знайшли відображення у «Севастопольських листах», знайомство з якими є необхідним для студентів, що тільки починають формувати свої фахові комунікативні компетенції.

Інтрапрофесійні горизонти хірурга М. Пирогова є не тільки вітчизняними, й й крос-культурними, є засновником кількох галузей медицини, зокрема топографічної хірургії, його ім'ям названі *язиковий трикутник на шиї, апоневроз двоголового м'яза плеча, лімфатичний вузол*, розташований на глибокому кільці стегового каналу, та інші анатомічні утворення.

2004 р. наукова спільнота заснувала Вищий європейський орден імені М. І. Пирогова за досягнення в галузі медицини. Майже 60 найкращих лікарів стали його лауреатами. Отже, інтрапрофесійна наукова комунікація, закладена видатним вченим-практиком, розширюється відповідно до викликів часу.

Література

1. Николай Иванович Пирогов. Жизнь и деятельность / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://museum.rsmu.ru/5836.html>
2. Бакунина Е. М. Воспоминания сестры милосердия Крестовоздвиженской общины //Вестник Европы. – 1898. –№3.- С146. / [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://bakunina-fond.ru/?p=2065>
3. Пирогов Н. И. Севастопольские письма и воспоминания / Н. И. Пирогов. – М., 1950. – С.198 .

ЕРГОНІМІКОН ПРОСПЕКТУ М. ЛУШПИ У СИСТЕМІ КОМУНІКАЦІЙ м. СУМИ

Яременко Л. М. – *ст. викладач кафедри журналістики та філології*

Пономаренко А. – *студ. групи ПЛ-61, ІФСК*

В українській і закордонній лінгвістиці кінця ХХ – перших десятиліть ХХІ ст. активно розвивається наука про назви установ, організацій, підприємств, магазинів, закладів різного призначення, об'єднань людей у політичній, виробничій, торговельній сферах – *ергономіка*. Цей клас лексем називають *мікротопонім, ктематонім*,